

EGYHÁZI BESZÉD.

MIKÉP HALADHATUNK ÁLLHATATOSSÁGGAL ÖRÖK CZÉLUNK — A TÖKÉLETESSÉG FELÉ?

Zsid. XII. 1. „Annak okáért mi is, mivelhogy ennyi sok bizonyságok fellege áll körülünk, minden terhet levetvén és minden körülünk levő bünt, nagy állhatatossággal a mi előnkbe adatott czélt kifussuk.“

E világ a vágyak, eszmék és küzdelmek szintere. Az évezrekekkel ezelőtt megkezdett jövés-menés, a folytonos tevés és munkálkodás nemhogy csökkenne napjainkban, mint az ember munkakedve és ereje évei szaporodtával, de sőt minél inkább öregszik a világ s az emberi nem, annál nagyobb lesz a működési kör, annál jobban nő az emberi erély, vágy, bátorság és akarat. Hiába! a világ s az emberiség a mai napig sokat haladott, a közmívelődés magasra szárnyalt, a felvilágosodás és tudomány alig hihető gazdag eredményekre jutottak s ezek, a vágyak és remények kielégítésével, új vágyakat és reményeket nemzenek; ezeknek már csak egyetlen egy ága is, mint a közboldogulás eszköze — mikép mi szeretjük mondani — ezer meg ezer embert vesz minden országban testestől lelkestől igénybe.

Ezért van aztán, hogy az emberiség ereje úgy megoszlik, czélunk annyira elágazik; ezért van, hogy ma annyian és annyiszor hangoztatják: „szakember mindenre.“

Ma a földmívelőt nem hívják el barázdájából, hogy vegye kezébe a haza kormányveszszéjét; a király nem áldoz égő áldozatot népeért az Istennek a szentegyház oltárán, mint Dávid tévé. A lelkeszt senki se kéri, hogy nézze a nap és hold változásait s jósoljon a csillagok járásából. Az egyszerű halászok és vámszedők, minők Jézus tanítványai voltak, ma nem állhatnak ki Jeruzsálem piaczára, hogy ott az emberek lelki üdvével, szellemi erejével és megtérítésével foglalkozzanak. A tanítótól nem várjuk, hogy értse a gépészet elemeit s a gépésztől sem, hogy bölcsész legyen. Mindenkinek megvan a maga szűkebb vagy tágasabb munkálkodási köre s megelégszünk, ha azt méltólag be tudja tölteni. Ily és hasonló dolgokban

oszlik meg az emberiség ereje; ily és hasonló dolgok felé ágazik el az emberiség célja. Hová juthatunk még csak egy pár százév alatt is? Isten tudja!

Azonban e célok jobbra mind világi célok, ezek mindenikére jobbra a világ lelke vezet minket s nemességök, nagyszerűségök is csak emberi meghatározástól, avagy attól függ, hogy mennyit nyom mindenik a világ mérlegében. Nem akarom azt mondani, hogy mint e világ emberei világi cél nélkül küzdjünk, de azt igen is hangsúlyozom, hogy arra is gondunk legyen, a mi e világnak, mint egésznek s benne nekünk is azzal együttesen végső célpontunk, hivatásunk. Arra igen is sulyt kívánok fektetni, hogy világi célunk ne végcélunk legyen, hanem olyan, a melynek elérése az istenihez vezet, mely csupán eszköz arra, hogy ez anyagi és mulandó világban minket a szellemi, az örök, az isteni cél eléréséhez, annak megvalósításához vezessen. Mert, ha igaz az, hogy mi tudunk magunk és gyermekeink elé célokat tűzni, mennyivel igazabb az, hogy Isten e világot céllal teremtette, hogy minket embereket legnemesebbé minden teremtményei között azért tett, e földnek minden más lényét és díszét hatalmunk alá azért adta: hogy szívünk, lelkünk, értelmünk és akaratumk erejénél fogva, megvalósítsuk e világgal s e világban az ő örök és isteni célját. S ez isteni cél? „Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei atyátok tökéletes.“

A tökéletesség felé haladni, habár különböző úton is, tökéletesekké lenni: ez a mi isteni, örök célunk. E központ felé kell hogy haladjon minden világi eszme és terv; ebben kell hogy egyesüljön minden anyagi és szellemi, minden egyéni és társadalmi remény, küzdelem és cél. Eme központ felé való törekvésre szólít minket vezérigénk is. Ama bizalomban, hogy mindnyájan elismerjük, hogy minden mellékes céljaink mellett is csak egy a fő, egy a központ s ez a tökéletesség, mely felé szívvel, lélekkel igyekeznünk kell, bátorságot veszek magamnak előttem röviden kifejteni, hogy miképp haladhatunk állhatatossággal örök célunk — a tökéletesség felé? Kérlek, becses figyelmetek kísérsen engem fáradozásomban.

* * *

Miképp haladhatunk állhatatossággal örök célunk — a tökéletesség felé? Ugy ha tanulságot és lelkesedést meritünk a multak történetéből. A mult a je-

len alapja; a mult egy nyitott könyv, mely a jelent tanítja: a mult egy tárház, melyben ott áll mindenféle kincs vegyesen felhalmozva. Ha igazak e szavak, a miképp én hiszem, hogy azok, akkor bizony sokszor kellene nekünk a régiekből tanulságot és lelkesedést merítenünk, hogy biztosan munkálhassunk a jelenben a jövő számára. „A történet tanulmányozása bölcsökké teszi.” Ez állításban is van valami igazság.

Bármennyiszer mondják is, hogy kihalt az emberekből a valóságosság, — ha a vallásosságot nem helyezzük kizárólagosan a templom-gyakorlásba — sohasem tudom ezt teljesen elhinni, míg a vallástörténelmet vizsgálom, s míg látom, hogy ha máskor nem is, de legalább a szenvedések és csapások idején, még a legelvetemültebb is Istenhez tér s az ő szavaiban igyekszik vigaszát föllelni. Nem kihalása ez a vallásosságnak, hanem csupán alvása, melyből a zsibbatag lelket nem annyira a fenyegető, az örök kárhozatot, előre elrendelést, tehetetlenséget és purgatoriumot hirdető szózatok, mint a szeretet, jóság, igazság, becsület, a hittel és türelemmel való munkálás és tett van hivatva felébreszteni. Izrael bizalma soha se volt akkora Istenben, s bizalma megvalósulásának reménye se soha oly erős, mint a szenvedések — a fogságok alatt. Az Istenhez való térés az első lépés, hivatásunk legmagasabbikához — a tökéletességhez. csak hogy az első előre lépés után nem egyszer sokan, de nagyon sokan kettőt, sőt többet is lépnek visszafelé, mely által aztán végkép elzárhatják magukat a tökéletességtől. Így volt ez afiai a Jézus idejében, s így volt ez azután is. A gazdag ifju követni ígérkezik Jézust, de midőn hallja: „add el mindenedet s kövess engem,“ nincs ereje tovább menni. A farizeusok, sadduceusok és írástudók tán mind utána mennének, csak ne kellene hatalmat, pénzt, hivatalt és vakító tekintélyt veszíteni. Mártha leülne az idvezítő lábai mellé, csak ne volna annyi dolga; a vacsorára hivottak is mind elmennének, csak ne kellene a szántóföldet megnézni s a boronákat megpróbálni! Az a tény, mit a történelem hűen bizonyít, hogy a vallásosság a kebelt soha teljesen el nem hagyta s el nem is hagyja és Izrael erős hite, reménye s várakozása szolgáljanak nekünk tanulsággul arra nézve, hogy örök célunk, — a tökéletesség felé csakis Istenben vetett hittel és bizalommal lehet haladni. A felhozott evangéliumi példák pedig tanítsanak meg arra, hogy a haszontalan mentségekkel, melyek a világiakra vonatkoznak, csak késleltetjük a tökéletesség felé való haladhatásunkat, ha azt végkép meg nem akadályozzuk; tanítsanak meg arra, hogy a hatalom, gazdagság és féltékenység, ha magunkat

azoknak teljesen átadjuk, csak gátolják lelkünk mivelését, mely egyedül van tökéletességre hivatva.

Jézus és az apostolok idejében csakis a nem-keresztények üldözték a keresztényeket, de az ők sirjuk felett a meghasonlott hívők serege is egymás ellen fordítá fegyverét ama harczi jelszóval: „az Istenért és igazságért“. Így volt aztán, hogy az Áruis és Athanasius pártja fegyvert ragad egymás ellen, égeti, kiozozza az ellenfelet, csupán egy betű miatt. Így volt aztán, hogy szavazásra került Jézus istenségének, avagy emberségének volta; így történt a szentlélek istenítése, melyet, a ki nem hitt, kárhozatot és ítéletet vett fejére. Eljött a háboruk dühöngésének kora is, midőn a kard éle, vagy az erő nagysága dönté el a meggyőződés igazságát. Ott állanak a számos vallásháborukon kívül a párisi vérnász éjjele, az olasz és spanyol inquisitiók és ott vannak a reformatio ellen a világi és vallási hatalmak összes törekvései. És nincs-e harcz még magában a protestantismusban is? De van. Luther, e nagy férfi, nem adja oda jobb-ját Zwinglinek; Zwingli és Calvin a harcztéren akarják eldönteni, hogy melyiké a szeretet vallása. És bárcsak ne volna minderre példa saját hazánkban is! Pedig van afiai. Sokszor beszenyezte már nálunk is a honfiu saját hazája szivét; sok ártatlan halt meg már nálunk is csupán a vad boszú miatt; sokszor beteljesült már nálunk, hogy

„Bujt az üldözött, s felé
Kard nyult barlangjában,
Szertenézett s nem lelé
Honját e hazában.“

De nem folytatom tovább e sötét pontokat, mert lelkem elszorul, szivem sajog, szemembe köny tolu, ha olvasom s beszélem e történeteket. Oh, mi okuljunk, mi vonjuk le ama tanulságot ezekből, hogy mindenkinek az ő igaz meggyőződése szent s hogy ne törjünk ez ellen, mert ha igen, akkor csakis örök czélunk, a tökéletesség felé való haladásunkat gátoljuk. Mi öltük fel ma a megbocsátásnak s a türelemnek lelkét; építsük és segítjük egymást a szeretet által. Ne legyen többé előttünk zsidó, görög, szabad, szolga, hívő és eretnek, hanem legyünk mindnyájan egyek, hisz egy az Isten, egy az ő czélja, s egy a mi közös fő hivatásunk is: hogy tökéletesek legyünk.

Mig azonban, tanulságot vennénk a multak ily történetéből, hogy azokat a jelen és jövőben, mint tökéletességünk akadályait elkerüljük, addig találunk biz' ott oly tényeket is, melyek a lelkese-

dés magas fokára vezethetnek, s melyekre méltán mondhatjuk a költővel:

„A lelkes eljár ősei sirlakához,
S gyűjt régi fénynél új szövétneket.“

Ott van mindenekelőtt Jézus, kinek megkísértetése, nyíltsága, alázatossága, az emberiség boldogulásáért való önzetlen küzdelme s magas lelkiéletének még a tövis-korona alatt és a kereszten történt nyilvánulása is tudtunkra adják azt s lelkesedést lehelnek szívünkbe azt illetőleg, hogy legyen bár boldog, avagy boldogtalan helyzetünk, mindig csak az istenit kell egyedüli végső célpontul szemünk előtt tartanunk. Pál apostol leveti a szűkkeblűséget, áttöri nemzete korlátait s megmutatja nekünk a világ megváltójának eszméit. Az ő csüggedetlen munkássága, erős szeretete, önfeláldozó buzgalma, békés szelleme, akár együttesen, akár külön-külön véve mind-mind az Istenért való magas lelkesedést hirdetik és tanítják. Augustinus nyugodtnak látszó arczczal elmélkedik szobájában, míg lelke fenjár a magasban. Majd régi bűnei felett való fájdalma s lelkének vádja kiragadják őt a hű baráti körből kertje csendességébe, hol sirás közt teszi Istennek vallomásait s könnyei közt hallja meg a vigasztaló és megnyugtató szöveget. Kérditek tán, hogy ki volt Augustinus? Egyike a legnagyobb egyházi atyáknak, kinek ha mély tudomány műveit sokan olvasnák, bizonyos vagyok, hogy magunk elbámulnánk az emberek hirteleni változásán, mert akkor nemsokára új eget és új földet nyerne az erkölcsiség és vallásosság világa, akkor tisztán látná mindenki a munkálkodási kört s az utat, mely lelkünket az ég felé — a tökéletességre vezet. Avagy említsem-e azok neveit, kik előtt szent és megbecsülhetetlen volt a jellem fönsége, mint a tökéletesség hatalmas eszköze; kik inkább megváltak a világtól, ennek minden szépségétől, jóságától és boldogításától, mintsem, hogy az igazság lelkét meggyalázzák, az Isten ígét kárhózzá változtassák ajkaikon? Szóljak-e ama férfi és női magasztos erényekről, melyek ezer kísértés és csábítás között is fényesen tündököltek; ama lelki erőről, mely csakis a szenttelen erényt és tisztaságot ismerte, a nélkül pedig életet se? Elősoroljam-e amaz önfeláldozók számát, kik életet s halált megvetve, szülőiket, testvéreiket és barátait, feledve, arra szentelik egész erejüket, hogy az emberiséget ujjá teremtsék, a szenvedőket és betegeket gyógyítsák, hogy így odaadásuk győzze meg a világot, hogy ők Isten parancsát ismerik elsőnek, s hogy nem magukért, nem a világiakért, hanem az emberiségért,

az isteni cél előmozdításáért — a tökéletesedésért munkálnak? Nem afiai, én nem szólok, nem fárasztom ezekkel figyelmeteket, hisz magatok is tudtok elég példát mindezekre, s nem kétlem, hogy nem egy van közöttetek is, ki a multak példányképeitől veszi lelkesedését tevékenysége mezején.

Minden habozás nélkül kell tehát elismernünk, hogy előttünk egy isteni szent cél áll; minden kétség nélkül kell bevallanunk, hogy a multak története a jelen emberének mindig a legjobb tanítója, mert abban találjuk fel ama példákat, melyek tudtunkra adják, hogy ez az út, mely nem visz Istenhez, mely akadály a tökéletesedésünknek s viszont a történeti példák mutatják meg, hogy hol és merre az igaz ösvény, s mi a leghatalmasabb eszköz legmagasabb hivatásunk elérésére, megvalósulására. Hallgassuk csak lelkünk sugalmát; használjuk csak józan gondolkozásunkat és ítélő tehetségünket s így a történetek megtanítanak arra, mire a világ minden tanító-mestere, tanácsadója nem tud megtanítani. Tanulságot a jóból és rosszról egyaránt lehet meríteni, de szent lelkesedést csupán az igazból. Járjunk el azért őseink sirlakához, hisz ott a példák egész fellege áll körülöttünk s hantjaikon tanuljunk meg okulni és lelkesedni, tanuljuk meg, hogy mit kell kerülni s mit tenni, hogy a tökéletesség felé bizton haladhassunk.

* * *

Miképp haladhatunk állhatatossággal örök célunk — a tökéletesség felé? Úgy, ha levetjük a jelenkor terheit és bűneit.

Őszintén meg kell vallanunk, hogy sok, a mi terheli szívünket. Fáradtá teszi lelkünket, hogy az emberiség nagyobb részének nincsen hite és ereje, s ezért ezeken ezeken reményt veszítve, elhidegült kebellet, kétségdült elmével oda dobják magukat egy sötét és komor pillanatban a halál rideg kezének. De vajjon ily tettel, mely megszabadít ugyan a földi kötelességektől, de nem a jövődő itélettől, megfelel-e valaki nagyszerű hivatásának — a tökéletesség felé való haladásának? Soha sem. Javítanunk kell tehát az ember vallási és erkölcsi felfogásában és elveiben, mert ha igaz az, hogy tökéletesített géppel könnyű és kedves a munkát végezni, az is igaz, hogy tiszta erkölcsi és vallási belátással édes és egyszerű dolog célunk felé haladni.

Sokszor panaszkodunk, hogy a régi idők jobbak voltak a mostaniaknál, hogy korunk a mivelődés haladásával párhuzamosan, ki-

tünő talajt szolgáltat az emberiség romlottságára is. Lehet ebben is sok igaz, de a baj mégsem egészen ez. Én szentül meg vagyok győződve, hogy korunk emberei egy cseppel se rosszabbak, mint bármely más időké, csak hogy nehéz a kor, a melyben mi élünk; minden egyes új nap több és több erőt kíván, mint az elmúltak s napról-napra inkább és inkább kell küzdenünk a minden perczen felbukkanó és az emberi találékonyosság -- hogy ne mondjam -- fufang által kitalált kísértések és megpróbáltatások ellen. Korunk már annyit csalódott, hogy fél az újítástól, pedig nekünk okvetlen erre van szükségünk, hogy a kísértéseket legyőzhessük s a tökéletesség felé állhatatosan haladhassunk.

Ezeren és ezeren nyögnek a tétlenség súlya alatt, Isten csodája, hogy végkép össze nem rokadunk. Le kell tehát ráznunk, e gyűlöletes bünt és terhet vállainkról; meg kell már egyszer értenünk, hogy ha Isten munkálkodik, mi is munkálkodásra vagyunk hivatva, hogy a szorgalom a tökéletesedés hatalmas tényezője. Nem kell egyéb, csak a k a r a t, s egy kis okosság és megmozdul akkor előttünk minden hegy, előnkbe borul minden kőszikla. Az ember nem hiszi, pedig úgy van, hogy ő maga egy kis világ, melynek sarkpontja az ő szive és értelme. Hadd szülessenek hát az eszmék és tervek s legyenek a kis világ szüleményei megvalósítva a mi külső nagyvilágunkban. De ma túlóvatosak és félénkek az emberek, mintha bizony mi a szolgaság szülöttei volnánk s nem a szabadság fiai. Elfeleedtük már, hogy „csak sast nemzenek a sasok“ s hogy „százados mulasztást visszapótol egy hatalmas óra“. Akárhányan inkább szeretik ma a hizelkedést és kétszinüséget használni, s így az Isten kép-mását meggyalázni, — mert Isten az embert az ő képére teremtette, — mint bátorsággal, szívelkedéssel s bölcs belátással kivívni a világ és Isten tetszését.

Ezekhez járul még az, hogy nincs hitünk és reményünk; saját önerőnkön indulunk el mindnyájan, hogy az élet nehéz kérdéseit és próbáit megfejtjük. Így csalódásról csalódásra és tévedésről tévedésre hányattatva, levert kedélyvel öleljük magunkhoz a prédikátor nyugtalan lelkének amaz itéletét, hogy minden csak hiúság és hiábavalóság. Mig az Istenben hívő s az ő vezetését ismerő kebelben egyetlen egy összetört remény omladékain is az új remények ezer fényes csillaga gyúl fel, mert az tudja, hogy ha van Isten az égben, az nekünk rosszunkat nem akarja s nem is cselekszi, hogy ő minket meg segít. Öleljétek meg csak a hitet és reményt s ekkor bizton haladhattok ama végpont -- a tökéletesség felé, mert így kezetekben fog-

játok tartani létetek fenn- és megtartó kapcsát, melyen világi hatalom nem diadalmaskodhatik; így a gyenge is azt fogja mondani: „Erős vagyok én!”

Nagy hibája korunk embereinek, hogy mindnyájan csak világi dolgok után futkosnak mind szívükkel, mind pedig értelmükkel. A szív vágya ma sem halt ki, csakhogy a vágyódás tárgya jobbra mindig valami anyagi. Az elme bebarangolja a világ tájait, megrabolja álmainkat, feldúlja nyugalmunkat — s mindez történik csupán mulandókért. Hisz mindnyájan gazdagságról és pénzről álmodunk. Nincs kifogásom, ha ezeket eszköz gyanánt használjuk fel a lelkiek és szellemiek kimivelésére, sőt e tekintetben ajánlom is, csakhogy korunk ma ezeket bálványképek gyanánt állítja oda s a halhatatlan és romolhatatlan Isten helyett veszendő, gyarló isteneket kezd imádni. Im, ha gyarló Isten kell nektek, ám haladjatok, úgy hiába való minden intésem, de én veletek nem megyek, mert az én lelkem a tökéletes, az örök Atyát keresi szüntelen s csak az ő parancsát ismeri el örök igazság gyanánt.

A világiak feletti szerfelett gondolkodás már ezer, sőt millió szívet és elmét megrontott, s lám, mind hiába! Mi mégis rohanunk bele az örvénybe, mi mégse tudunk okulni. Nem jó el már soha az az idő, midőn a más kárán tudunk valóban tanulni. A hír, pompa, dicsőség utáni vágy ma nem kisebb, mint volt valaha, sőt ezerszeresen nagyobb, pedig milliók estek már ezeknek áldozatul. A kényelem után való küzdelmünkkel saját kényelmünket üzzük el magunktól; ma nincs megelégedés. A szennyves érdek és önzés kirí nagyon gyakran még a nemesnek látszó tettekből is. Nem tudunk már egyszer egymással és egymásért békében munkálni egy örök, isteni czélért; mindent csak magunkért akarunk tenni s gyakran még az sem kérdés, hogy minő eszközökkel? Nézzetek csak az emberek arczaira és szemeibe s a lélek, a belső érzetek e tükrei elárulják, hogy a szavak nincsenek összhangban a belső élet állapotával. És ez így megy tovább a végtelenig.

Az ifjú megkezdi a légváarak építését s ezt folytatja a férfi is. Csoda-e hát, ha keserü csalódások miatt nem egyszer halljuk a panaszt: „meggyűlöltem az egész világot, mert gonosznak ismertem mindent a nap alatt?” Nem, én ezen nem csodálkozom, csak azt kérdelem, nem jobb volna-e a tetterőhöz nyulni, lecsendesíteni figyelmetlen szívünk és elménk zajongásait s Istenben vetett reménnyel tenni a szeretet munkáit? Jobb volna, mert akkor azt is megérvők,

hogy nem a földi dicsőség koszorujáért sohajtoznánk jutalmul, hanem a mi menyei örök kincsünkért.

Szaladunk a boldogság után, a nélkül, hogy tudnók, mi a boldogság, a nélkül, hogy bírnók annak föltételeit önszivünkben. Egy fő hibánk van: mindnyájan boldogságunkat nem keresni, hanem felépíteni akarjuk s ezért van, hogy soha eredményhez nem jutunk.

Az erkölcs rontó társaságok és helyek bővíben vannak, s mi több, saját magunk inkább buzgolkodunk ezek létesítésében és pártolásában, mint egy szentegyház, szent czél, a hívők serege felépítésében, megerősítésében. Egész lényünkkel mindig csak a jelennek akarunk élni és soha sem a jövőnek; apáink tettek érettünk s bennünk nincs erő tenni gyermekeinkért. Meg kellene már egyszer értenünk, hogy mindenikünk előtt egy szép és nagyszerű hivatás áll, hogy még a legkisebb fűszál, a legkisebb rovar sincs itt ok nélkül. Van szivünk, legyen hát már lelkesedésünk is; ne engedjük, hogy megfagyjanak az isteni, szent érzetek keblünkben. Vannak eszméink, tegyen hát már egyszer azok megvalósítása bizonyosságot elménk fenkölt munkálkodásáról.

Az itt felsoroltak a jelenkor ama terhei és bünei, melyek gátnak minket a tökéletesség felé való haladásban. Ezeket kell levetnünk, hogy végső célpontunkat elérhessük.

Távol legyen tőlem, hogy midőn rámutatok korunk eme terheire és büneire, Jeremiás siralmi szerint keseregjék azokon. Én nem keseregni akarok, hanem azt akarom, hogy jajduljon fel terhe és büne alatt a világ; hogy lássa már egyszer az ember, hogy ő nem játékszer, nem szolgál, hanem az Istennek legdicsőbb, legreमेkebb, -- tökéletességre hívott teremtménye.

Afiai. Jertek egyesüljünk ma mindnyájan. Ismerjük el, hogy nekünk egy Istenünk, egy hivatásunk, egy czélunk van s az a tökéletesség. Szabadítsuk meg az életet lekötő nyűgből a szivet és az értelmet s igyekezzünk megérteni vezér-igénk szavait: „mivelhogy ennyi sok bizonyságok fellege áll körülünk, minden terhet levetvén és minden körülünk való bünt, nagy állhatatossággal, a mi előnkbe adatott czélt kifussuk.“ Tanuljunk okulni és lelkesedni a multakból; tisztítsuk meg a jelen vallási és erkölcsi felfogásának légkörét; így aztán lelkünk az Isten-teremtette nagyszerűségben fog előállani; így aztán emberi méltóságunk érzete szivünket, elménket, s homlokunkat az Istenhez emeli és benne leszünk már e földön a tökéletesség hazájában. Vajha úgy lenne! Amen.

HÁLAADÓ DICSÉRET.

(Az embernek adott javakért.)

Áldásiddal be van telve
Ur Isten! a mindenség.
Dicsőséged magasztalja
Alatt a föld, fenn az ég...
Tőled vagyon mindenünk,
Te vagy a mi Istenünk.
Oh Uram! a dicséret,
Egyedül téged érhet.

Buzgó szívvel adunk hálát,
Hogy embert is teremtél,
És bennünk a te szent lelked
Munkálkodva, hatva él...
Hogy az ember küzd elé
Isteni tökély felé:
Mindezért a dicséret,
Oh, Uram! téged érhet.

Bámulandó az bizonynal,
Ember létre mit hozott.
Mit a művész lángszelleme
Nagyot, szépet alkotott...
De, Uram! a dicséret
Egyedül téged érhet:
Utánzás a művészet,
Az örök szép a Tied.

Nehéz utján vizsgálódva
A tudomány nem pihent,
Használatra, kényelemre
Felfedezett sok mindent.